

קצרה הדרך לחרות: צריכים רק לספס על גדר כדי לצאת לרחוב. הרבים המשתמשים בדרך זו מתמרמרים: היא קורעת את המכנסים. לשם מה יש בכלל צורך בגדר תיל? מי שכפוהו להשאר בכתה לא ילמד ממילא, כשמחשבותיו מלוות את חבריו שהסתלקו מן השיעור.

כיתרת בקולנוע: ה"טפסים" יושבים בכתה. הפקחים החתלקו משעור משעמם, לתמר.

כיתת אח"צ: במוצאי יום לעמוד 4 שעות בהכנה שיעורים. אולם, למעשה, מקדישים רק מחצית הזמן, כי העבודה מחולקת ביטולית. ואחד מעתיק מאף השני בהפסקות ובשיעורים עצמם. רק טנים או שלוש תלמידים מכינים את כל השיעורים; חבריהם יכולים לבלות כרצונם.

ידידות תלמידות: אחת המעלות של בית הספר, בעיני תלמידיו, היא שקל לבנים ולבנות להכיר איש את רעותו. אולם הגיל אינו מאפשר זוגות בני אותה כיתה: תלמידת השביעית מתרועעת עם בנים שגמרו את ביה"ס; תלמידי השביעית מתרועעים עם בנות החמישית — זהו גם חסרונה החמור של תנועת הנוער, בעיני נערים הרוצים ביחסים חברתיים.

א. א. א. א.

טת-הרגל של החינוך העברי, תציע הצעות מהפכניות לתיקון המצב.

בספרו האחרון אמר ארתור קסטלר, חד ההסתכלות: "החינוך בישראל מבוסס על עקרונות מדהימים לגמרי..." נראה שעובדה זו נעלמה, משום מה, מעיני רבים הקרובים לשיעור.

נוכח. הדבר נוגע למדינה, שתהיה זקוקה, בעידן שנים מספר, לאלפי צעירים משכילים, שימלאו אלפי תפקידים של אירגון, מינהלה, כיתות. אם יימשך המצב הקיים, לא יימצאו כאלה.

בכליונו האחרון מקדיש צופר מאמר מאלף לצד הכספי של העניין. טוען צופר: לא נושהלם ללמוד. אנשים בעלי תעודות אקדמיות אינם זוכים, בדרך כלל, למשכורות גבוהות יותר מאשר חבריהם שלא הקדישו שנים רבות מחייהם ללימודים. מכאן העובדה המבהילה שרק 135 איש קיבלו (לפי צופר) בשנה שחלפה תעודות בגרות במדינה של מליון וחצי אוכלוסין.

התועמלנים הקומוניסטיים המעטים, הפעילים מאד בין התלמידים, שמים את הדגש על שכר הלימוד — גם היא שאלה מוכרעת. מי הולך ללמוד — וגם מי אינו הולך ללמוד. רק 7% מבין התלמידים בנים להורים המשכילים פחות מ-80% ל"י לחודש. משמע: פועלים, פקידים נמוכים, רובה המכריע של האוכלוסיה.

אייאפשר לפתור את הבעיה ע"י הקטנת שכר הלימוד, דבר שאינו אפשרי בבית הספר המתקיים בדוחק. הפתרון גם כאן מהפכני: יש לערוך בחינות ארציות של כל בוגרי ביה"ס העממיים, לתת לתלמידים המצטיינים את שכר הלימוד ודמי הכלכלה, כדי שילמדו על חשבון האומה.

אין זו רק דרישה של צדק מוחלט. זוהי דרישה חיונית לשלום הציבור והמדינה. כסכר אנשי המדע, המנהלים והמארגנים המוכשרים, בעלי השכלה גבוהה, קובע את כוח המדינה יותר ממספר התותחים ומכונות ההרוגים. במקום להכניס לבית הספר תלמידי דים הלומדים כדי לציית להורים, או כדי להשתחרר מן הצבא, כדאי להקדיש את האפיטרות המצומצמות לנוער המסוגל להוציא מתוכו אנשי מדע וכחות תרבותיים.

כל הבעיות האלה מוזנחות כיום לחלוטין בידי מחלקה שיגרתית, המשועבדת לתפיסות שאבדה עליהן כלת.

בעית המשגרת הצעירה להוראה לוחצת. בסמינריונים מצטופפות נערות, שלפחות חלק מהן בחר במקצוע זה כדי להשתמש מגינס; ואילו מורים צעירים, הרואים בהוראה שליחות ויעוד, כמעט אינם נמצאים. גם זו השפעת תכנית הלימודים והחינוך חסר-האידאליים. מי שהתענה בשיעורים אינסופיים של תלמוד, אינו מתלהב לרעיון שהוא יעלה, מחר, קרבנות נוספים.

הדרישה יכולה להיות רק אחת: יש צורך לא בנאוים-סרק, לא בויכוח עקר בכנסת. יש צורך בעדתי-חקירה בעלת רמה גבוהה ביו-תרבות, שתיבנה על ידי חוקרים רציניים.

נמאסו כמעט על הכל, תנועות-הנוער שלהן נתדלדלו. לעומתן קמו תנועות תלמידים — החל מקבוצת-צופר הקטנה, התוססת, וכלה בתנועת מועצות-התלמידים (שהיא בעלת מ"דום גדולים אך אינה תוססת כלל), נוצרו נוסף-הספורט התלמידים הראשונים.

בקיזור: התלמיד מוכן כיום להתמסר בכל נכשו לבית-הספר. הוא רוצה בחינוך, בלימודים, גם במשמעת הגיונית. אולם במי קום למצוא בבית-הספר את מבוקשו, הוא נתקל באויר המחניק של עובש, רפיון, מעמד-החינוך שהפכה כדור-משחק של מפלגות מזדקנות.

ועדת חקירה. המדינה אינה יכולה לסבול מצב זה בשלוות-נפש. הדבר אינו נוגע רק לתלמידים ולהוריהם המשלמים עבור חי-

